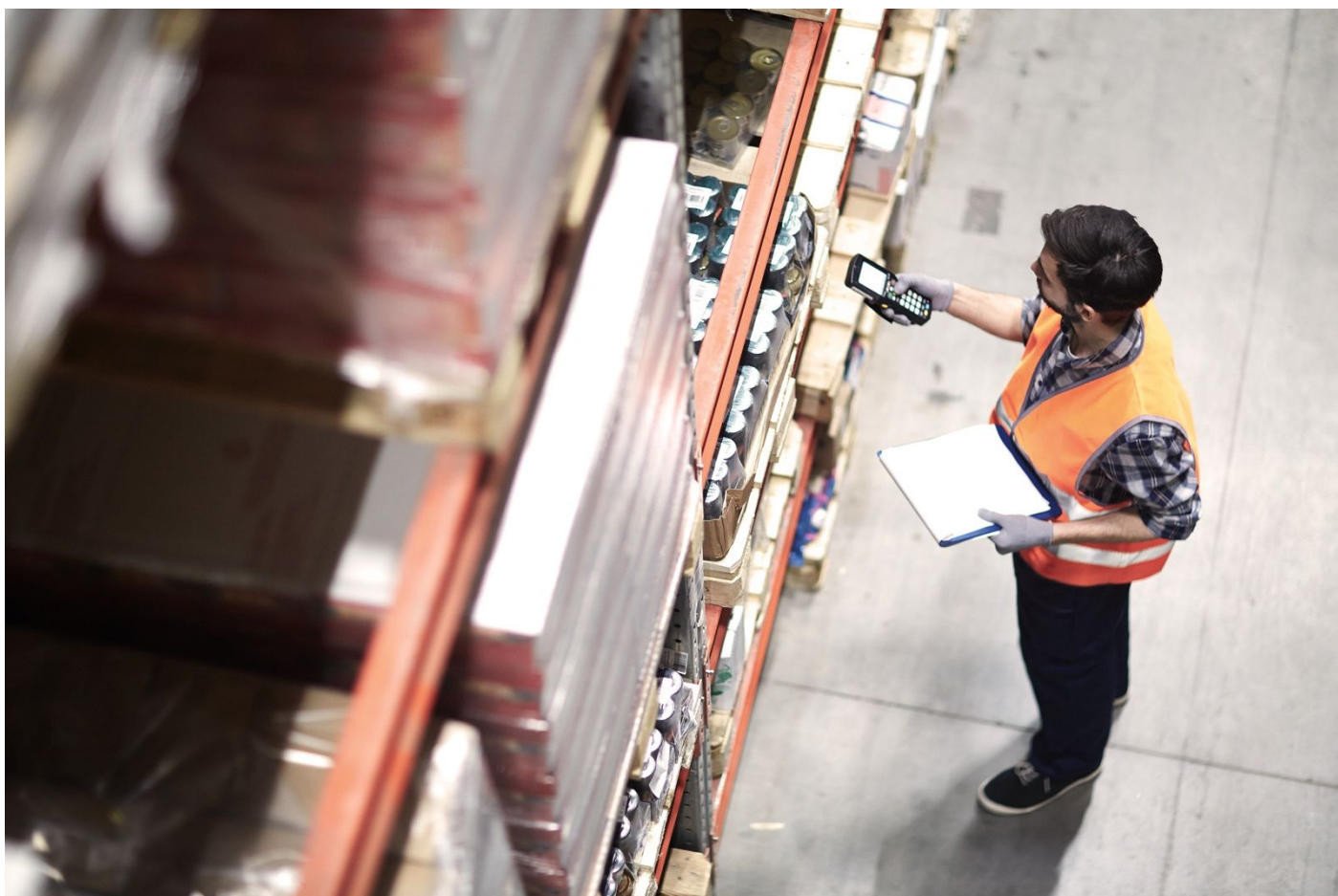

De sociale infrastructuur in de regio Amersfoort

—

Inventarisatie
April 2025

Inhoudsopgave

<i>De sociale infrastructuur in de regio Amersfoort.....</i>	<i>1</i>
<i>1 Inleiding.....</i>	<i>3</i>
1.1 De opgave.....	3
1.2 Het belang van een eerlijke kans op werk.....	3
1.3 Landelijke context.....	3
1.4 Regionale context.....	4
1.5 Het doel.....	5
1.6 Deze inventarisatie.....	6
<i>2 Uitgangspunten en ambities.....</i>	<i>8</i>
2.1 Cijfers regio Amersfoort.....	8
2.2 Uitgangspunten re-integratie.....	9
<i>3 Ondersteuningsinfrastructuur.....</i>	<i>12</i>
3.1 Ondersteuningsinfrastructuur regio Amersfoort.....	12
3.2 Instrumenten.....	15
3.3 RWA/Amfors.....	15
3.4 De Inclusief Groep.....	18
<i>4 Doelgroepen.....</i>	<i>20</i>
4.1 Doelgroepen met een behoefte aan aanvullende ondersteuning.....	20
4.2 Behoeft van de doelgroepen.....	22
<i>5 Conclusie.....</i>	<i>24</i>
5.1 Samenvatting.....	24
5.2 Conclusie.....	24
<i>Bijlage 1.....</i>	<i>26</i>
Definitielijst.....	26

1 Inleiding

De arbeidsmarktregio Amersfoort (de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Soest en Woudenberg) vindt het belangrijk dat inwoners een eerlijke kans hebben om mee te doen. Daarom heeft de regio de ambitie om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zo goed mogelijk te begeleiden en ondersteunen. Deze inleiding beschrijft het belang van een eerlijke kans op werk, de landelijke en regionale context en de verdere inhoud van dit document.

1.1 De opgave

De inventarisatie is onderdeel van de opgave 'Impuls sociale infrastructuur en toekomst sociaal ontwikkelbedrijf'. Deze opgave is gericht op het versterken van sociale infrastructuur¹ in de arbeidsmarktregio Amersfoort (hierna: regio Amersfoort). En het bepalen wat de rol van het sociaal ontwikkelbedrijf is. Het beoogde effect van deze opgave is dat iedereen een eerlijke kans heeft om mee te doen. Op een manier die bij hen past en bijdraagt aan persoonlijke groei, welzijn en zelfvertrouwen.

1.2 Het belang van een eerlijke kans op werk

Voor veel personen is een eerlijke kans op werk niet vanzelfsprekend. Gemeenten hebben een belangrijke rol in de ondersteuning van inwoners voor wie dit geldt. Eén van de manieren waarop gemeenten dit doen is door inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen en te begeleiden richting werk.

Werk of maatschappelijk participeren is belangrijk voor de bestaanszekerheid en welzijn van inwoners. Het biedt een plek voor persoonlijke ontwikkeling en groei, het opbouwen van sociale contacten en het vergroten van zelfvertrouwen. Het zorgt ervoor dat mensen zich verbonden voelen met anderen. En het gevoel hebben dat zij bijdragen aan de maatschappij en zelfredzaam zijn. Door te werken ontstaat er perspectief. Daarom is het essentieel dat iedereen die kan werken kansen krijgt op de arbeidsmarkt, die passen bij de behoeften, talenten en wensen van inwoners.

1.3 Landelijke context

In 2015 voerde de Rijksoverheid de Participatiewet in. Het doel van de Participatiewet is om een inclusieve arbeidsmarkt te bevorderen, die ruimte

¹ In deze inventarisatie verwijst 'sociale infrastructuur' naar: de infrastructuur de ondersteuning en begeleiding van personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt

biedt aan iedereen. De ambitie is dat iedereen betaald en duurzaam werk heeft. Gemeenten begeleiden inwoners binnen de Participatiewet daarom zoveel mogelijk naar reguliere werkgevers.

De Participatiewet is een wettelijk kader dat voor iedereen geldt, met een gelijk instrumentarium voor iedereen. De invoering van de Participatiewet sloot de instroom in de Wet sociale werkvoorziening (hierna: Wsw) af. En beperkte de instroom in de Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (hierna: Wajong) tot personen zonder arbeidsvermogen. Inwoners die extra begeleiding of werkplekaanpassingen nodig hebben, kunnen een indicatie voor beschut werk aanvragen, in plaats van een indicatie voor de Wsw of Wajong. Een indicatie voor beschut werk is onderdeel van de Participatiewet. Beschut werk is een betaalde baan, in een aangepaste omgeving.

De invoering van de Participatiewet vraagt om een transitie in de ondersteuning van gemeenten. Nu, tien jaar verder, ervaren gemeenten nog steeds knelpunten in deze transitie²:

1. In veel gemeenten ontbreekt een optimale inrichting van de ondersteuningsinfrastructuur voor de Participatiewet.
2. Er is vaak geen ondersteuningsinfrastructuur voor personen zonder een indicatie voor beschut werk, die (nog) niet aan de slag kunnen bij een reguliere werkgever.
3. De financiering voor de uitvoering van de Participatiewet is complex.

1.4 Regionale context

De regio Amersfoort koos ervoor om inwoners direct vanaf de invoering van de Participatiewet te begeleiden naar regulier werk, in plaats van het sociaal ontwikkelbedrijf. Dit doet de regio met andere vormen van ondersteuning. Bijvoorbeeld met loonkostensubsidies en jobcoaches. Het doel was om inwoners hiermee sneller te begeleiden naar betaald en duurzaam werk. Dit is in lijn met de ambitie en het doel van de Participatiewet.

Directe begeleiding naar (regulier) werk is niet voor alle inwoners passend. Het aanbod van werkzoekenden past niet altijd bij de vraag van werkgevers binnen de regio. Tegelijkertijd stijgt werkloosheid onder jongeren, voldoet de regio niet aan haar doelstelling binnen de Banenafpraak en hebben niet

² Bron: Onderzoek infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven van Berenschot.

alle inwoners met een indicatie beschut een (passende) werkplek.
Hoofdstuk 2 licht dit verder toe.

Door de keuze van de regio Amersfoort om inwoners te begeleiden naar regulier werk, richt het sociaal ontwikkelbedrijf Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en omgeving (hierna: RWA)/Amfors³ zich met name op het bieden van een werkplek aan de Wsw-doelgroep. Omdat er geen instroom meer is in de Wsw, krimpt deze doelgroep. Daarmee krimpt ook het aantal medewerkers van RWA/Amfors. De consequenties zijn dat de omzet van Amfors daalt. Daarnaast wordt het een steeds grotere uitdaging om bestaande medewerkers een stimulerende werkplek bieden, die bijdraagt aan onderlinge verbinding en het leren van elkaar.

De huidige arbeidsmarktcontext benadrukt steeds meer het belang van aansluiten op ontwikkelkansen en behoeften van de doelgroep. We geloven erin dat dit de kans op betaald en duurzaam werk vergroot. Hierbij hoort het bieden van flexibiliteit in de manier waarop inwoners participeren. En, wanneer nodig, het bieden van een (tijdelijk) vangnet. Hoofdstuk 2 licht dit verder toe.

1.5 Het doel

De regio Amersfoort zet zich met verschillende vormen van ondersteuning in om inwoners te begeleiden naar (regulier) werk. In veel gevallen dragen deze vormen van ondersteuning bij aan de ontwikkeling en de kansen op de arbeidsmarkt van inwoners.

Directe begeleiding naar (regulier) werk is echter niet voor alle inwoners passend. Deze doelgroep is afhankelijk van oplossingen vanuit de gemeente, anders dan de begeleiding naar een reguliere werkgever. Het gaat om oplossingen die aansluiten op de ontwikkelkansen en behoeften van deze doelgroep. Daarnaast wordt het een steeds grotere uitdaging om bestaande Wsw-medewerkers een stimulerende werkplek te bieden.

De regio Amersfoort wil kansen benutten om de sociale infrastructuur voor personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt te versterken. Zodat inwoners een eerlijke kans krijgen om mee te doen, zich te ontwikkelen en zelfredzaam te zijn. En zodat de regio bijdraagt aan het voorkomen van een mismatch tussen het aanbod van werkzoekenden en de vraag van

³ RWA/Amfors is het sociaal ontwikkelbedrijf in de regio Amersfoort, met uitzondering van de gemeente Nijkerk.

werkgevers. De huidige opgave is erop gericht om deze kansen te benutten.

1.6 Deze inventarisatie

Om de sociale infrastructuur te versterken, is eerst belangrijk om te onderzoeken hoe de huidige infrastructuur eruitziet. En hoe de regio deze kan versterken, met oog voor de doelgroep die afhankelijk is van deze infrastructuur. Op basis van deze informatie geeft de regio Amersfoort vorm aan de toekomst van de sociale infrastructuur.

De inventarisatie geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke uitgangspunten hanteert de regio Amersfoort binnen haar sociale infrastructuur?
- Op welke manier ondersteunt en begeleidt de regio Amersfoort personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?
- Wat zijn de behoeften en kenmerken van de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?
- Welke kansen zijn er om de sociale infrastructuur voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te versterken?

Totstandkoming inventarisatie

De basis voor de inventarisatie is:

1. Literatuuronderzoek. Onder andere regionaal beleid en het rapport 'Onderzoek infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven' van Berenschot;
2. Gesprekken met gemeenten;
3. Gesprekken met betrokken partijen, zoals RWA/Amfors;
4. Informatie vanuit het Werkcentrum Amersfoort. Onder andere over de beschikbare instrumenten en doelgroepen.

Indeling

De inventarisatie is als volgt ingedeeld:

1. Hoofdstuk 1 staat stil bij het belang van en de aanleiding van de opgave.
2. Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgangspunten en ambities op re-integratie in de regio Amersfoort.
3. Hoofdstuk 3 brengt de huidige ondersteuningsinfrastructuur voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in beeld.
4. Hoofdstuk 4 brengt de kenmerken en behoeften van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in beeld.
5. Hoofdstuk 5 beschrijft de conclusie van deze inventarisatie.

2 Uitgangspunten en ambities

Dit eerste hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten en ambities op re-integratie in de regio Amersfoort. Het geeft antwoord op de vraag “Welke uitgangspunten hanteert de regio Amersfoort binnen haar sociale infrastructuur?”. De basis voor dit hoofdstuk zijn cijfers binnen de arbeidsmarktregio Amersfoort, regionale beleidsstukken, arbeidsmarktinformatie van het UWV, informatie van RWA/Amfors en informatie van de Inclusief Groep.

2.1 Cijfers regio Amersfoort

Werkgelegenheid⁴

In 2024 en 2025 verwacht het UWV een groei van de werkgelegenheid en een uitbreiding van banen voor werknemers. De werkgelegenheid neemt met name toe in sectoren als detailhandel en de zorg- en welzijnssector. De verwachting is dat het in veel sectoren moeilijk blijft om geschikt personeel te vinden. Een reden hiervoor is dat een deel van de inwoners binnen de regio Amersfoort niet (direct) beschikbaar is voor werk. Een andere reden is dat de het aanbod van werkzoekenden niet altijd past bij de vraag van werkgevers. Dit maakt het belangrijk om in te zetten op een betere match tussen werkzoekenden en werkgevers. Bijvoorbeeld door in te zetten op de ontwikkeling van vaardigheden van werkzoekenden.

Jongeren⁵

Vanaf 2024 ziet de regio een instroom van jongeren met een WW-uitkering. Dit is een indicatie dat werkloosheid onder jongeren stijgt. Het geeft echter geen goed beeld van de totale jeugdwerkloosheid. Veel jongeren zijn niet in beeld bij de overheidsinstellingen of andere organisaties. De reden is dat zij (nog) geen recht hebben op regelingen.

Minimaal 5% van de jongeren met een WW-uitkering heeft geen startkwalificatie. Dit is een kwetsbare groep jongeren. Deze groep heeft een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en vaak lagere lonen en minder doorgroeiperspectief. Dit maakt het belangrijk om jongeren actief te begeleiden en ondersteunen bij de ontwikkeling naar betaald en duurzaam werk.

⁴ Bron: Regionale arbeidsmarktprognose 2024 – 2025 Amersfoort van het UWV.

⁵ Bron: Basiscijfers Jeugd, Regioschets Amersfoort van het UWV.

Beschut werk⁶

In de regio Amersfoort hebben 57 inwoners een geldige beschut werk indicatie. Van deze inwoners hebben 29 inwoners een betaalde baan. Dat betekent dat ongeveer de helft van de inwoners met een indicatie (nog) geen werk heeft. Het doel van een beschut werk indicatie is dat inwoners in een aangepaste omgeving kunnen werken. Dat betekent dat er kansen zijn om meer in te zetten op beschut werk binnen de regio Amersfoort.

Banenafspraken⁷

Een Indicatie Banenafpraak is bedoeld voor personen die door een beperking of ziekte niet het minimumloon kunnen verdienen. Werkgevers hebben de taak om een specifiek aantal banen te creëren voor personen met een arbeidsbeperking.

In de regio Amersfoort hebben 4.597 inwoners een indicatie Banenafpraak. Van deze inwoners hebben 2.308 personen een betaalde baan. In totaal zijn 2.600 banen beschikbaar voor inwoners met een indicatie Banenafpraak. Hiermee behaalt de regio haar doelstelling vanuit de Wet Banenafpraak niet. De doelstelling is dat in de regio 3.246 banen beschikbaar zijn.

Dit betekent dat er in de regio Amersfoort kansen zijn om:

- o Meer inwoners met een Indicatie Banenafpraak te plaatsen binnen het huidige aanbod aan banen binnen de Banenafpraak.
- o Meer banen te creëren voor inwoners met een Indicatie Banenafpraak.

2.2 Uitgangspunten re-integratie

Deze paragraaf beschrijft de uitgangspunten op re-integratie, die het kader vormen voor deze opgave.

Bestaande uitgangspunten

De uitgangspunten die de colleges van Burgemeester & Wethouders (hierna: B & W) in de regio Amersfoort in 2014 vaststelden⁸, zijn nog steeds relevant. Het gaat om de volgende uitgangspunten:

1. Instrumenten en/of voorzieningen moeten aansluiten bij de behoefte van de doelgroepen;

⁶ Bron: Dashboard Beschut Werk van het UWV.

⁷ Bron: Dashboard Banenafspraken van het UWV.

⁸ Bron: Raadsinformatiebrief 'Invoering en implementatie Participatiewet, inrichting werkbedrijf en totstandkoming toekomstvisie RWA/Amfors' uit 2014.

2. Wat regulier kan, moet regulier worden uitgevoerd (door de reguliere markt, reguliere werkgevers);
3. We kiezen voor het beste instrument en de beste voorziening tegen de laagste prijs;
4. We sluiten, afhankelijk van de doelgroep, aan bij het sociaal domein en de arbeidsmarkt.

Wijzigingen op deze uitgangspunten

De huidige opgave vraagt om een aanvulling op deze uitgangspunten:

1. Instrumenten en/of voorzieningen moeten aansluiten bij de behoefte *en ontwikkelkansen* van de doelgroepen;
2. Instrumenten en/of voorzieningen worden uitgevoerd door de reguliere markt en werkgevers, *als dit past bij de behoefte en mogelijkheden van de inwoner*;
3. We kiezen voor het beste instrument en de beste voorziening tegen de laagste prijs;
4. We sluiten, afhankelijk van de doelgroep, aan bij het sociaal domein en de arbeidsmarkt;
5. *We passen andere vormen van participatie (zoals het sociaal ontwikkelbedrijf) toe, als dit past bij de behoefte en mogelijkheden van de inwoner.*

De huidige context benadrukt het belang om in te zetten op een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Dit blijkt uit gesprekken met de regiogemeenten. Een toekomstbestendige arbeidsmarkt speelt in op ontwikkelingen binnen de arbeidsmarktregio. Een voorbeeld van een ontwikkeling is de huidige arbeidsmarktkrapte. Deze arbeidsmarktkrapte zorgt ervoor dat personen met een afstand tot de arbeidsmarkt makkelijker werk vinden bij een reguliere werkgever. Het zorgt er echter ook voor dat de behoefte van zowel werkgevers als de doelgroep verschuift. De arbeidsmarkt moet hier snel op kunnen reageren.

Een toekomstbestendige arbeidsmarkt richt zich daarnaast op de ontwikkelkansen en behoeften van de doelgroep. Ook dit blijkt uit gesprekken met regiogemeenten. Het inzetten op ontwikkelkansen en behoeften verhoogt de kansen op duurzame plaatsing. Dit benadrukt het belang om een vangnet te bieden aan inwoners. En in te zetten op de bereikbaarheid en toegankelijkheid van werk. Een voorbeeld hiervan is de implementatie van 'simpel switchen', waarmee inwoners eenvoudiger kunnen overstappen tussen verschillende vormen van participatie. Ook als

deze vormen een andere stap betekenen, met begeleiding en/of versterking van werknemersvaardigheden. Dit betekent dat directe begeleiding naar regulier werk niet voor iedereen passend is. Voor een deel van de doelgroep is het van meerwaarde om andere vormen van participatie in te zetten.

3 Ondersteuningsinfrastructuur

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige ondersteuning. Dit hoofdstuk beantwoordt de vraag “Op welke manier ondersteunt en begeleidt de regio Amersfoort personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?”.

Onderdeel is: de ondersteuningsinfrastructuur, instrumenten van de arbeidsmarktregio en de rol en het aanbod van RWA/Amfors en de Inclusief Groep. De basis voor dit hoofdstuk is informatie van het Werkcentrum Amersfoort, aangevuld met gesprekken met betrokkenen binnen de regionale uitvoering van re-integratievoorzieningen en RWA/Amfors.

3.1 Ondersteuningsinfrastructuur regio Amersfoort

De Sociaal-Economische Raad (hierna: SER) en Berenschot⁹ beschrijven acht functionaliteiten die nodig zijn voor een goede ondersteuningsinfrastructuur op de Participatiewet. De huidige inrichting van de ondersteuningsinfrastructuur in de regio Amersfoort is gebaseerd op deze functionaliteiten:

1. Het bieden van detachingsfaciliteiten naar reguliere werkgevers.

Detachering wordt in de regio Amersfoort met name ingezet voor de Wsw-doelgroep, door RWA/Amfors. RWA/Amfors plaatst medewerkers bij een reguliere werkgever, maar blijft zelf verantwoordelijk voor het dienstverband en de begeleiding van de inwoner.

RWA/Amfors zet detachering op beperkte schaal in voor inwoners binnen de Participatiewet-doelgroep. Dit gebeurt met name binnen de pilots van de gemeente Amersfoort (zie functionaliteit 8). Er zijn kansen om detachering breder in te zetten voor de Participatiewet-doelgroep.

2. Het bieden van een voorziening voor beschut werk

De regio ziet beschut werk als belangrijke schakel in de ondersteuning en begeleiding van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de regio Amersfoort kunnen mensen met een indicatie beschut werk intern werken bij sociaal ontwikkelbedrijf RWA/Amfors of bij een reguliere werkgever.

Er zijn kansen om meer in te zetten op beschut werk binnen de regio Amersfoort (zie hoofdstuk 2). En de focus meer te leggen op inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, in plaats van inwoners die dichterbij de arbeidsmarkt staan.

⁹ Bron: Onderzoek infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven van Berenschot (2023)

3. Het bieden van goede matching en begeleiding

Het Werkcentrum zet in op het matchen van werkzoekenden aan werkgevers. Dit doet het Werkcentrum bijvoorbeeld met de gidsen. De gidsen ondersteunen werkzoekenden bij vragen op het gebied van werken, leren en ontwikkelen. Het Werkcentrum zet daarnaast het instrument jobhunting in. Jobhunters zoeken werkplekken, scholing en maatschappelijke activering voor inwoners, op basis van de behoeften en ervaringen. En verwijzen door naar andere maatschappelijke organisaties, zoals Sociaal Teams. Verder organiseert het Werkcentrum regelmatig banenmarkten. Deze zijn erop gericht om ontmoeting tussen werkzoekenden en werkgevers te faciliteren.

4. Inspelen op en samenwerken met lokale en regionale werkgeversnetwerken.

Het Werkcentrum participeert in diverse werkgeversnetwerken. Het doel is om werkgevers in beeld te krijgen die bereid zijn om personen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. En met deze werkgevers samen te werken aan het (duurzaam) plaatsen en ontwikkelen van deze inwoners.

De regio Amersfoort merkt dat veel werkgevers bereid zijn om zich in te zetten voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Werkgevers hebben niet altijd een passende infrastructuur om deze doelgroep goed te ondersteunen. Met name als het gaat om personen met beperkte werknemersvaardigheden. Bij werkgevers ontbreekt bijvoorbeeld de expertise om deze doelgroep te begeleiden. De bereidheid van werkgevers is daarnaast niet altijd consistent. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met interne veranderingen binnen organisaties, zoals personeels- en financiële tekorten. Of wijzigingen in landelijke regelgeving. Daarnaast is het vermoeden dat niet alle werkgevers goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden om personen met een afstand tot de arbeidsmarkt (tijdelijk) in dienst te nemen. Het is daarom van belang om werkgevers goed te informeren. Bijvoorbeeld over de benodigde begeleiding van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En de regelingen die de arbeidsmarktregio biedt om werkgevers hierbij te ondersteunen, zoals jobcoaching en loonkostensubsidie.

5. Ontwikkelen werknemersvaardigheden: startklaar maken van mensen

Trajectbegeleiders/klantmanagers van het Werkcentrum begeleiden inwoners tijdens de re-integratie. Hierbij hoort onder andere de oriëntatie op werk en het ontwikkelen van werknemersvaardigheden. Maar ook het ontwikkelen van inzicht in de eigen competenties, zelfvertrouwen en vernieuwde motivatie.

De regio Amersfoort biedt daarnaast verschillende ontwikkeltrajecten aan om inwoners startklaar te maken voor de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld taaltraining, vakopleiding, of een werkervaringsplek. Een andere manier waarop de regio inwoners hierbij ondersteunt is via jobcoaching. Een jobcoach begeleidt personen met een afstand tot de arbeidsmarkt op de werkplek.

6. Werkgevers adviseren en helpen bij aanpassingen van werkprocessen op maat

Het WSP van het Werkcentrum geeft persoonlijk en kosteloos advies over inclusief ondernemen en ondersteunt werkgevers bij de werving en selectie van personeel met afstand tot de arbeidsmarkt. Het Werkcentrum biedt daarnaast trainingen die zich richten op het bevorderen van inclusieve arbeidsmarktparticipatie, zoals “Werk Onbeperkt”.

7. Het vinden, herkennen en diagnosticeren van kandidaten

Het proces om inwoners aan werk te helpen begint met het vinden, herkennen en diagnosticeren van werkzoekenden. Het Werkcentrum Regio Amersfoort zet hiervoor trajectbegeleiders/klantmanagers in. Indien mogelijk, kunnen werkzoekenden direct aan de slag. Als dit niet mogelijk is, volgen zij een traject. Dit traject is gericht op het startklaar maken van deze inwoners.

8. Dienstverlening aan mensen zonder indicatie beschut, die (nog) niet bij reguliere werkgevers aan de slag kunnen

De regio Amersfoort zet verschillende vormen van ondersteuning in voor inwoners die niet volledig regulier kunnen werken. Een voorbeeld is loonkostensubsidie, gericht op het compenseren van een lagere loonwaarde van personen. Vaak is daarnaast aanvullende ondersteuning of begeleiding nodig. De klantmanagers en jobcoaches van het Werkcentrum Regio Amersfoort ondersteunen kandidaten hierbij.

De huidige dienstverlening aan de doelgroep binnen de Participatiewet richt zich op begeleiding naar (regulier) werk. Het richt zich in mindere mate op plaatsingen in begeleide vormen en trajecten van werk. De huidige inzet hierop is incidenteel en in de vorm van pilots. De gemeente Amersfoort en Leusden zetten op dit moment verschillende pilots met werktrajecten in. Het Amfors Arbeidsontwikkelcentrum (hierna: AOC) is een voorbeeld. In het AOC ligt de focus op het aanleveren van werknemersvaardigheden in een aangepaste werkomgeving. Dit doet een inwoner volgens een programma van in totaal zes maanden, dat zich richt op werken, leren en oriënteren. Het traject bestaat uit:

- drie maanden leren van werknemersvaardigheden; en
- drie maanden werknemers- en vakvaardigheden leren binnen de werksoorten van RWA/Amfors.

Ook BBS-gemeenten (Bunschoten, Baarn en Soest) ontwikkelen op dit moment soortgelijke pilots.

3.2 Instrumenten

De regio Amersfoort zet diverse instrumenten in voor de doelgroep. Paragraaf 3.1 noemde verschillende voorbeelden van deze instrumenten, zoals:

- Trainingen
- Gidsen en trajectbegeleiders/klantmanagers
- Jobcoaching
- Banenmarkten

Binnen de regio wordt ingezet op het in beeld brengen van de instrumenten voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit doet de regio door de instrumenten inzichtelijk te maken in de tool Eva. Eva is een instrumentengids voor professionals binnen gemeenten. Het ondersteunt professionals in het begeleiden van mensen naar werk of andere vormen van duurzame participatie.

3.3 RWA/Amfors

RWA/Amfors is het huidige sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Amersfoort, Leusden, Baarn, Bunshoten, Woudenberg en Soest. RWA/Amfors biedt werk aan 710 personen met een Wsw-indicatie. Dit is de opdracht van de regio Amersfoort aan Amfors. Daarmee is RWA/Amfors een smal sociaal ontwikkelbedrijf.

De infrastructuur van RWA/Amfors is gericht op het ontwikkelen van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk. RWA/Amfors heeft de capaciteit en expertise om personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden. Hierbij hoort het ontwikkelen van werknemers- en vakvaardigheden. Daarnaast is de fysieke infrastructuur zo ingericht dat voor iedereen een veilige en passende werkplek beschikbaar is. Ook wanneer personen behoefte hebben aan een prikkelarme omgeving, of hulpmiddelen en werkplekaanpassingen nodig hebben.

Werksoorten en units

RWA/Amfors biedt verschillende werksoorten aan, via haar units:

1. Cleanfors

Cleanfors voert schoonmaakwerkzaamheden uit bij bedrijven en openbare gebouwen in de regio Amersfoort. Hieronder valt onder andere reguliere schoonmaak, glasbewassing en vloeronderhoud.

2. Eemfors

Eemfors zet zich in voor een groene en schone leefomgeving in de regio Amersfoort. Hieronder valt onder andere het onderhouden van het groen, het opruimen van zwerfafval en het herstellen van stoepen.

3. Metafors

Metafors richt zich op assemblage en montage in de metaal, zoals bedradingspanelen, verlichtingsarmaturen en veiligheidskasten. Metafors werkt in opdracht van een diversiteit aan klanten.

4. Het Productiebedrijf

Het Productiebedrijf is gespecialiseerd in het verpakken en ompakken van producten, het mechanisch en technisch assembleren van producten en het verwerken van textiel. Het Productiebedrijf werkt voor een diversiteit aan klanten.

Werkvormen

RWA/Amfors zet de volgende werkvormen in:

1. Begeleid werken

Binnen deze werkvorm neemt een reguliere werkgever een werknemer zelf in dienst. De werkgever ontvangt loonkostensubsidie voor de verminderde loonwaarde. Daarnaast blijft RWA/Amfors verantwoordelijk voor de begeleiding van de werknemer.

2. Individuele detachering

Binnen deze werkvorm detacheert RWA/Amfors individuele werknemers naar reguliere werkgevers. RWA/Amfors blijft verantwoordelijk voor het dienstverband en de begeleiding.

3. Groepsdetachering

Binnen deze werkvorm detacheert RWA/Amfors groepen werknemers naar reguliere werkgevers. RWA/Amfors blijft verantwoordelijk voor het dienstverband en de begeleiding.

4. Werken op locatie

Binnen deze werkvorm werken inwoners binnen RWA/Amfors, op een externe locatie. Het gaat dan bijvoorbeeld om de groenvoorziening of schoonmaakdiensten van RWA/Amfors op locaties binnen de regio.

5. Beschermd/intern

Binnen deze werkvorm werken inwoners volledig binnen de hallen bij RWA/Amfors, onder begeleiding van de leidinggevende.

Aanbod voor doelgroep binnen de Participatiewet

Het aanbod voor personen binnen de Participatiewet bij RWA/Amfors is beperkt, omdat de opdracht van de regio Amersfoort niet gericht is op de ondersteuning voor deze doelgroep. Het huidige aanbod is als volgt:

1. RWA/Amfors biedt werkplekken voor personen met een indicatie voor beschut werk.

Deelnemers volgen een traject waarbij zij via een tijdelijk contract bij Amfors leren en werken, met als einddoel een werkplek bij een reguliere werkgever.

2. RWA/Amfors voert verschillende pilots voor de ondersteuning en ontwikkeling van een bredere doelgroep uit.

Eén van de pilots is het AOC. In het AOC ligt de focus op het aanleveren van werknemersvaardigheden in een aangepaste werkomgeving.

3. RWA/Amfors voert het project AE-team uit.

Het AE team helpt inwoners die binnen een jaar de stap naar betaald werk kunnen zetten, met als doel om betaald werk met of zonder begeleiding te doen. Het AE-team is gericht op de begeleiding van inwoners bij het werken aan gedrag, houding, persoonlijke problematiek en toekomstperspectief.

Deelnemers oefenen met sociaal gewenst gedrag, discipline en het vermogen om in een klein team een zinvolle bijdrage te leveren.

RWA/Amfors is bereid om de huidige infrastructuur verder (door) te ontwikkelen, zodat deze ruimte biedt voor meer trajecten voor de doelgroep binnen de Participatiewet.

3.4 De Inclusief Groep

De gemeente Nijkerk heeft een ander sociaal ontwikkelbedrijf dan de overige regiogemeenten in de regio Amersfoort. Het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeente Nijkerk is de Inclusief Groep.

De Inclusief Groep voert de Wsw uit. Daarnaast is de Inclusief Groep ook een Werk- en Leerbedrijf voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, op weg naar werk. Het gaat hierbij om inwoners binnen de Participatiewet, met of zonder een indicatie voor beschut werk. De gemeente Nijkerk organiseert beschut werk en jobcoaching bij de reguliere werkgever, en waar nodig bij de Inclusief Groep.

Werksoorten en units

De Inclusief Groep biedt de volgende werksoorten aan:

1. Groen

De unit Groen verzorgt grootschalig groenonderhoud voor gemeenten, instellingen en bedrijven.

2. Post

De unit Post werkt samen met PostNL aan het bezorgen van post binnen de regio Veluwe.

3. Schoonmaak

De unit Schoonmaak verzorgt schoonmaakdiensten voor onder andere gemeenten en scholen. Het gaat om bijvoorbeeld glasbewassing, tapijtreiniging en schoonmaakonderhoud.

4. Productie

De unit Productie heeft twee locaties, in Nunspeet en Ermelo. Deze units maken onderdelen voor verschillende fabrikanten. Het gaat bijvoorbeeld om fietsonderdelen en onderdelen voor meterkasten.

5. Elektromontage

De unit Elektromontage voert de assemblage, kabel- en draadconfectie en montage uit voor elektrocomponenten binnen verschillende branches. Daarnaast denkt deze unit mee met opdrachtgevers over onder andere de produceerbaarheid en inkoop van onderdelen.

6. Verpakken food

De unit 'Verpakken food' verpakt snoepgoed, noten en chocolade. En verzorgt daarnaast de opslag, het voorraadbeheer en transport.

7. Catering

De unit Catering verzorgt cateringdiensten binnen de regio Veluwe. Op een externe locatie, of in de eigen restaurants in Nunspeet en Ermelo.

Werkvormen

De Inclusief Groep biedt dezelfde werkvormen als RWA/Amfors (zie paragraaf 3.3).

4 Doelgroepen

Dit hoofdstuk beschrijft voor welke doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt aanvullende ondersteuning noodzakelijk is. En wat de behoeften van deze doelgroepen zijn. Dit hoofdstuk beantwoordt de vraag “Wat zijn de behoeften en kenmerken van de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?”. De basis voor dit hoofdstuk is informatie van het Werkcentrum Amersfoort en gesprekken met betrokkenen binnen de regionale uitvoering van re-integratievoorzieningen en RWA/Amfors.

4.1 Doelgroepen met een behoefte aan aanvullende ondersteuning

Diverse groepen binnen de Participatiewet hebben behoefte aan meer ondersteuning en begeleiding, dan op dit moment structureel opgenomen is in de sociale infrastructuur van de regio Amersfoort. Het is complex om een eenduidig beeld te schetsen van deze doelgroep. Dit heeft te maken met diversiteit aan redenen dat inwoners (nog) niet kunnen werken bij een reguliere werkgever. En de ‘grootte’ van de afstand tot de arbeidsmarkt.

Onderstaand volgt een opsomming van elke doelgroep waarvoor aanvullende ondersteuning en begeleiding van meerwaarde is:

1. Jongeren

Voor sommige jongeren is ondersteuning bij de overgang van school naar werk en het behoud van werk nodig. Het gaat om jongeren voor wie het behalen van een diploma of het vinden en behouden van een baan na school niet vanzelfsprekend is. Dit betreft onder andere jongeren uit het praktijkonderwijs (pro), voortgezet speciaal onderwijs (vso), jongeren in de entreeopleiding van het middelbaar beroepsonderwijs (mbo-niveau 1), in de basisberoepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg (mbo-niveau 2 bol) en voortijdig schoolverlaters (vsv'ers).

De regio Amersfoort zet met het project ‘Van school naar duurzaam werk’ in op de ondersteuning en begeleiding van deze doelgroep. De huidige opgave biedt mogelijk kansen om deze ondersteuning en begeleiding verder te versterken.

2. Statushouders en/of anderstaligen

Statushouders beschikken vaak over de nodige capaciteiten en werknemersvaardigheden. In sommige gevallen is de taal echter een knelpunt. Verder kan de verplichte inburgering conflicteren met werk.

Hierdoor kunnen statushouders niet altijd tegelijkertijd werken en inburgeren. En lopen stages voor inburgeraars soms eerder af dan gewenst is voor de statushouder.

De huidige opgave biedt kansen om statushouders een werkplek te bieden die bijdraagt aan de ontwikkeling van de taal en flexibel aansluit op de inburgering.

3. Personen met een indicatie voor beschut werk

Beschut werk is bedoeld voor mensen die begeleiding of aanpassingen aan hun werkplek nodig hebben en daardoor (nog) niet bij een reguliere werkgever terecht kunnen. Zoals in hoofdstuk drie genoemd zijn er in de regio Amersfoort kansen om verder in te zetten op deze doelgroep.

De huidige opgave biedt kansen om beschut werk breder in te zetten binnen de regio Amersfoort, en specifiek het sociaal ontwikkelbedrijf.

4. Personen met een psychische kwetsbaarheid

Werk is herstelbevorderend voor personen met een psychische kwetsbaarheid. Werkgevers zijn soms echter minder snel geneigd om personen met een psychische kwetsbaarheid in dienst te nemen. Stigma en onwetendheid spelen een rol.

De regio Amersfoort werkt met het project Hoofdzaak Werk aan het vergroten van de kansen voor deze doelgroep op de arbeidsmarkt. De huidige opgave biedt kansen om deze de ondersteuning en begeleiding van deze doelgroep verder te versterken.

5. Indicatie Banenafpraak

Een Indicatie Banenafpraak is bedoeld voor personen die door een beperking of ziekte niet het minimumloon kunnen verdienen. De gemeente begeleidt deze personen naar een baan bij een (reguliere) werkgever. Werkgevers hebben de taak om een specifiek aantal banen te creëren voor personen met een arbeidsbeperking. De regio Amersfoort merkt dat het steeds moeilijker wordt om kandidaten uit deze doelgroep te plaatsen bij reguliere werkgevers. Voor een groot deel van de doelgroep is er sprake van arbeidsvermogen, maar in de praktijk geen reële kans op werk. Dit bevestigt het onderzoeksrapport van de Nederlandse Arbeidsinspectie¹⁰.

¹⁰ Bron: Op papier arbeidsvermogen, in de praktijk geen reële kans op werk – Nederlandse Arbeidsinspectie

6. Niet-uitkeringsgerechtigden (hierna: nuggers).

Een niet-uitkeringsgerechtigde heeft geen recht op een uitkering. Gemeenten zijn verplicht om deze doelgroep te begeleiden naar werk. Nuggers weten vaak niet dat zij recht hebben op deze ondersteuning vanuit de gemeente. De gemeente heeft de doelgroep daarnaast niet in beeld, omdat zij geen uitkering ontvangen.

De huidige opgave biedt kansen om nuggers te bereiken en te begeleiden en ondersteunen richting werk.

4.2 Behoefte van de doelgroepen

Zoals genoemd heeft een deel van de Participatiewet-doelgroep behoefte aan aanvullende ondersteuning en begeleiding. Het gaat hierbij om een vangnet. Met andere woorden: een veilige en passende werkplek waar inwoners de werknemers- en vakvaardigheden kunnen ontwikkelen, die nodig zijn om de stap te maken naar regulier werk. En waar inwoners (weer) vertrouwen in zichzelf kunnen krijgen. Daarbinnen hebben inwoners behoefte aan individuele trajecten op maat. Dit zijn trajecten die passen bij de ontwikkelkansen en behoeften van de doelgroep. Hierbij speelt de begeleider een centrale rol. Het is van belang dat begeleiders deskundig zijn, en een vertrouwensband opbouwen met inwoners. Tot slot is de behoefte van inwoners dat zij dichtbij huis kunnen werken. Dit draagt bij aan de laagdrempeligheid van werk.

Binnen de regio wordt ingezet op het in kaart brengen van de specifieke behoeften van deze doelgroep, onder andere op basis van input van trajectbegeleiders/klantmanagers en de inwoners zelf. Dit uitkomsten van dit project nemen we mee in de vervolgstappen na de inventarisatie.

5 Conclusie

Dit hoofdstuk beschrijft de conclusie van deze inventarisatie. Concreet gaat het in op de vraag “Welke kansen zijn er om de sociale infrastructuur voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te versterken?”.

5.1 Samenvatting

Zoals in de aanleiding genoemd wil de regio Amersfoort de sociale infrastructuur versterken. Deze inventarisatie onderzoekt hoe de huidige infrastructuur eruitziet. Het onderzoekt daarnaast hoe de regio de sociale infrastructuur kan versterken, met oog voor de doelgroep die afhankelijk is van deze infrastructuur. De vorige hoofdstukken van deze inventarisatie gaan in op de volgende vragen:

- Welke uitgangspunten hanteert de regio Amersfoort binnen haar sociale infrastructuur?
- Op welke manier ondersteunt en begeleidt de regio Amersfoort personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?
- Wat zijn de behoeften en kenmerken van de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?

Dit hoofdstuk gaat in op een laatste vraag, namelijk: “Welke kansen zijn er om de sociale infrastructuur voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te versterken?”.

5.2 Conclusie

De conclusie is:

1. *In de regio Amersfoort is passende ondersteuning voor doelgroepen binnen de Participatiewet beperkt beschikbaar.*

De regio Amersfoort koos ervoor om inwoners direct vanaf de invoering van de Participatiewet te begeleiden naar (betaald) werk, in plaats van het sociaal ontwikkelbedrijf. Voor inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt is werken bij een reguliere werkgever echter niet altijd (direct) haalbaar. Deze doelgroep is afhankelijk van oplossingen vanuit de gemeente, anders dan de begeleiding naar een reguliere werkgever. Voor dit deel van de doelgroep zijn de opties om (begeleid) te werken in de regio Amersfoort beperkt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de volgende doelgroepen: inwoners met een beschut werk indicatie, inwoners met een indicatie Banenafpraak, personen met een psychische kwetsbaarheid, statushouders en jongeren van het voorgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs (hierna: pro-vso).

2. *De infrastructuur van reguliere werkgevers is niet altijd ingericht op het ondersteunen en begeleiden van inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.*

Veel werkgevers zijn bereid om een rol te spelen op de ondersteuning van personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Dit netwerk aan werkgevers biedt echter geen oplossing voor de gehele doelgroep binnen de Participatiewet. De infrastructuur bij reguliere werkgevers is niet altijd ingericht op het ondersteunen en begeleiden van inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is met name het geval voor inwoners met beperkte werknemersvaardigheden. De beschikbare tijd en expertise van werkgevers om inwoners goed te begeleiden is een veelvoorkomend knelpunt.

3. *RWA/Amfors is een veilige en passende omgeving voor personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.*

RWA/Amfors heeft een bestaande infrastructuur om personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen. Het gaat onder andere om hallen, werkplekaanpassingen, werksoorten, (ondersteunende) medewerkers en expertise. Dit maakt RWA/Amfors een veilig en passend vangnet voor inwoners die (nog) niet aan de slag kunnen bij een reguliere werkgever.

Bijlage 1

Definitielijst

De belangrijke begrippen in dit plan van aanpak zijn:

- Banenafpraak: Personen die door een beperking of ziekte niet het minimumloon kunnen verdienen kunnen een indicatie Banenafpraak aanvragen. De gemeente begeleidt deze personen naar een baan bij een (reguliere) werkgever. Werkgevers hebben de taak om een specifiek aantal banen te creëren voor personen met een arbeidsbeperking.
- Betaald en duurzaam werk: werk waarmee een inwoner zelfstandig in inkomen kan voorzien, dat past bij zijn/haar mogelijkheden. Hierbij is blijvende deelname aan het arbeidsproces mogelijk.
- Beschut werk: Beschut werk is bedoeld voor mensen die begeleiding of aanpassingen aan hun werkplek nodig hebben en daardoor (nog) niet bij een reguliere werkgever terecht kunnen.
- Sociale werkvoorziening: een organisatie die tot 1 januari 2015 de Wet sociale werkvoorziening (hierna: Wsw) uitvoerde.
- Sociaal ontwikkelbedrijf: een (netwerk)organisatie die werkplekken en ondersteuning biedt aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
 - o Een smal sociaal ontwikkelbedrijf: een sociaal ontwikkelbedrijf dat zich met name richt op het bieden van werk aan personen met een Wsw-indicatie.
 - o Een breed sociaal ontwikkelbedrijf: een sociaal ontwikkelbedrijf met een bredere doelgroep en sterkere focus op ontwikkeling en integratie in de reguliere arbeidsmarkt, dan een smal sociaal ontwikkelbedrijf.
- Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en omgeving (hierna: RWA) / Amfors: het sociaal ontwikkelbedrijf voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg. Dit is een smal sociaal ontwikkelbedrijf.
- Inclusief Groep: het sociaal ontwikkelbedrijf voor de gemeente Nijkerk.
- Sociale infrastructuur: het aanbod om personen met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen en ontwikkelen richting (betaald) werk.
- Regio Amersfoort: de regio Amersfoort, met de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest, Nijkerk en Woudenberg.

